

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

TOGATUS
PRO BONO
FUNDACJA

BIULETYN nr 4(16)/2020

MIASTO ŚWINOUJŚCIE

Informacje na temat punku nieodpłatnej pomocy prawnej, znajdują Państwo na stronie Fundacji TOGATUS PRO BONO <http://fundacja.togatus.pl/miasto-swinoujscie/>

Zadanie jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej, finansowanym ze środków otrzymanych od Miasta Świnoujście.

www.darmowapomocprawna.ms.gov.pl.

SPIS TREŚCI

EKSMISJA JAKO PANACEUM DO WALKI Z PRZEMOCĄ DOMOWĄ?	3
MANDAT DLA UCZNIĄ ZA BRAK MASECZKI	5
OPIEKA NAPRZEMIENNA	7
CO ZROBIĆ, KIEDY KOMORNIK ZAJMIE KONTO, A MY NIE WIEDZIELIŚMY O NAKAZIE ZAPŁATY?	11
ALIMENTY NA DZIECI	16
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA DŁUGI MAŁŻONKA	21

EKSMISJA JAKO PANACEUM DO WALKI Z PRZEMOCĄ DOMOWĄ?

Przemoc w rodzinie stanowi obecnie kluczowy problem dla wielu państw na całym globie, dlatego współczesne kraje zobowiązane są do stworzenia takich narzędzi prawnych, aby móc natychmiast je egzekwować i dzięki temu chronić i izolować ofiarę, a wyeliminować sprawcy dostęp do niej.

W maju bieżącego roku prezydent podpisał uchwaloną 30 kwietnia nowelizację ustawy kodeks postępowania cywilnego, zwaną potocznie Ustawą Antyprzemocową (Dz. U. z 2020 r. poz. 956). Ustawodawca określił *vacatio legis* w postaci 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, tj. od dnia 29 maja 2020 r.

Ustawa jest nowym instrumentem reakcji na przemoc domową, dając natychmiastowe środki prawne do zneutralizowania sprawcy poprzez jego eksmisję. Zmian tych od lat żądały organizacje, które zajmują się walką z przemocą domową i jej skutkami, a także ochroną ofiar tej przemocy. Według nowelizacji sprawcy będą objęci odrębnym, szybkim postępowaniem, dzięki czemu odcięci zostaną od swoich ofiar, które będą mogły wreszcie czuć się bezpieczne.

Plusy i minusy nowelizacji

Pomimo zarzutów o dwustronność ustawy, należy uznać ją za pozytywny efekt pracy instytucji zajmujących się tym zjawiskiem społecznym. Według wprowadzonych zmian, to nie ofiara przemocy będzie teraz musiała natychmiast opuścić wspólne mieszkanie, a osoba stosująca przemoc.

Od początku wskazywana ustawa wywoływała dużo emocji, a to przede wszystkim ze względu na fakt, iż: z jednej strony daje możliwość szybkiej reakcji na domową agresję, a z drugiej strony oponenti tej ustawy dostrzegają w niej szczelinę prawną do pozbycia się z domu małżonka/malżonki.

Priorytetem nowelizacji jest zapewnienie bezpieczeństwa osobie dotkniętej przemocą, dlatego niezbędne jest nadanie funkcjonariuszom Policji nowych uprawnień, które pozwolą im bezpośrednio wydawać nakaz/zakaz dla sprawcy. Policjant będzie mógł to zrobić na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (art. 15 aa ust. 1 ustawy o Policji) wobec osoby stwarzającej zagrożenie dla życia lub zdrowia osoby dotkniętej tą przemocą. By wzmocnić działanie tej procedury wobec sprawców wykroczenia będzie miał zastosowanie tryb przyspieszony (Dz. U. Z 2020 poz. 729).

Negujący ustawę zarzucają jej twórcom, iż wydanie nakazu/zakazu z natychmiastową klauzulą wykonalności może powodować sytuacje, w których okoliczności sprawy nie będą weryfikowane w sposób rzetelny, a nakaz/zakaz może zostać wydany bezzasadnie, tzn. bez faktycznie mających nastąpić podstaw. Ale, co istotne, sąd będzie sprawował kontrolę nad tym, aby wydany przez policję nakaz/zakaz na przykład przedłużyć, będzie to możliwe na okres 14 dni.

Warto więc zwrócić uwagę, iż decyzje o wydaniu nakazu/zakazu będą monitorowane przez sąd, ponieważ osobie, wobec której taki dokument zostanie skierowany, będzie przysługiwało prawo do złożenia zażalenia, jakie należało będzie złożyć do sądu rejonowego właściwego ze względu na lokalizację wspólnie zajmowanego mieszkania. Jeżeli właściwy sąd stwierdzi bezzasadność nakazu/zakazu, wówczas zostanie o tym powiadomiony przełożony policjanta, który ten nakaz/zakaz wykonał. Co istotne, policjant będzie mógł wydać nakaz/zakaz zarówno podczas interwencji we wspólnym domu ofiary i sprawcy, jak również na podstawie zaczerpniętych informacji o stosowaniu przemocy domowej pod danym adresem.

Ustawa w praktyce

Najpierw odbędzie się przesłuchanie ofiary i ewentualnych świadków przemocy domowej. Następnie Policja lub żandarmeria wręczy nakaz/zakaz osobie oskarżonej o przemoc, a w przypadku gdy sprawcy nie ma w domu, nakaz/zakaz zostanie umieszczony na drzwiach mieszkania. Odpis nakazu lub zakazu będzie natychmiast przekazywany prokuratorowi, w tym trybie poinformowany będzie także zespół interdyscyplinarny, wymieniony w przepisach Ustawy Antyprzemocowej. Dane sprawcy będą również w dyspozycji prokuratury rejonowej. Sprawca będzie miał możliwość zabrania rzeczy osobistych oraz narzędzi do pracy, jednak będzie musiał pozostawić klucze do wspólnego mieszkania.

Sprawca będzie także zobowiązany podać Policji adres miejsca, gdzie będzie przebywał, oraz udostępnić swój numer telefonu. Każdorazowa zmiana tego miejsca będzie także obligowała sprawcę do poinformowania o tym fakcie Policji. Poza tym Policja będzie zobowiązana do regularnego weryfikowania, czy sprawca rzeczywiście przebywa w oddaleniu od ofiary, tj. stosuje się do nałożonej sankcji, jeśli nie, to wówczas może być wobec niego zastosowany areszt, albo kara w postaci grzywny.

Policja lub żandarmeria może wydać nie tylko zakaz zbliżania się do mieszkania, ale także do jego bezpośredniego otoczenia. W czasie obowiązywania nakazu Policja będzie zobowiązana do minimalnie trzykrotnego zweryfikowania, czy nakaz/zakaz nie jest łamany, a pierwsza wizyta będzie odbywała się następnego dnia po jego wydaniu. Co istotne, nakaz/zakaz obowiązuje przez okres 14 dni, po tym czasie straci moc wykonawczą. W sprawach określonych/zawartych w Ustawie, korespondencja będzie mogła być dostarczana nie tylko pocztą tradycyjną, ale także osobiście przez Policję lub żandarmerię.

Dotychczas ofiary były zmuszone we własnym zakresie szukać lokum zastępczego, albo po prostu uciekać, co dla osób obciążonych psychicznie i fizycznie było nie lada wyzwaniem. Ustawa Antyprzemocowa deklaruje, iż wobec sprawcy będzie egzekwowane natychmiastowe opuszczenie mieszkania nawet w sytuacji, gdy nie ma się on dokąd wyprowadzić, a także będą mogły być wobec niego stosowane środki przymusu. Nową regulację należy zatem uznać za pozytywną, ponieważ dotychczasowe przepisy nie gwarantowały pełnej ochrony dla ofiary.

Gdzie ofiara znajdzie pomoc?

TELEFONY ZAUFANIA

Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego

- Telefon dla osób w kryzysie emocjonalnym **116 123**, czynny codziennie w godz. 14.00 – 22.00, skierowany do osób dorosłych będących w kryzysie emocjonalnym, samotnych, cierpiących na depresję, żyjących w chronicznym stresie, potrzebujących wsparcia i porady psychologicznej, także do rodziców potrzebujących wsparcia w procesie wychowawczym oraz osób niepełnosprawnych.

Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” IPZ

- poradnia telefoniczna dla osób pokrzywdzonych przestępstwem, ze szczególnym uwzględnieniem osób doznających przemocy w rodzinie oraz jej świadków 22 668 70 00; działa codziennie w godz. 12.00–18.00. Pogotowie podejmuje interwencję w

sytuacji zagrożenia życia i/lub zdrowia klienta, na stronie internetowej dostępna jest baza placówek, gdzie mogą być udać się osoby będące ofiarami przemocy

- telefoniczna poradnia prawna – poniedziałki i wtorki w godz. 17.00–21.00 (tel. 22 666 28 50) oraz środy w godz. 18.00–22.00 (tel. 800 12 00 02);
- poradnia z wykorzystaniem komunikatora Skype – także dla klientów posługujących się jęz. migowym – poniedziałki w godz. 13.00–15.00 (pogotowie.niebieska.linia).

PIK (punkty informacyjno-konsultacyjne)

- Miejsca te funkcjonują w każdej dzielnicy i określane są jako placówki tzw. pierwszego kontaktu. Pomagają poprzez oferowaną możliwość spotkania na miejscu z psychologiem, prawnikiem, przedstawicielem policji, terapeutą, członkiem Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dysponują bazą specjalistycznych ośrodków i form pomocy w okolicy dla osoby pokrzywdzonej.

Specjalne ośrodki wsparcia gwarantujące schronienie od 3-6 m-cy.

- Lista ośrodków jest dostępna na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ośrodki interwencji kryzysowej

- Placówki te powstały z myślą o osobach, które znajdują się w kryzysie życiowym. Oferują natychmiastową pomoc, schronienie, są czynne przez całą dobę. Znajdują się przeważnie przy powiatowych centrach pomocy rodzinie. Funkcjonują poprzez organizacje pozarządowe i ośrodki pomocy społecznej.

Fundacja Centrum Praw Kobiet

- Telefon zaufania 22 621 35 37 (dyżur psychologiczny: poniedziałek-środa i piątek w godz. 10.00–16.00; dyżur prawny: czwartek w godz. 10.00–16.00);
- Telefon interwencyjny dla kobiet doświadczających różnych form przemocy – 600 070 717;
- Poradnie e-mailowe: pomoc@cpk.org.pl, porady.prawne@cpk.org.pl, porady.psychologiczne@cpk.org.pl

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Pomaga dzieciom oraz ich rodzicom/opiekunom. Formę pomocy obejmują indywidualne lub grupowe spotkania, dla dzieci w trudnej życiowej sytuacji, krzywdzonych, albo takich, wobec których zostały wszczęte procedury prawne, także dla dzieci uzależnionych od Internetu.

- Telefon zaufania dla dzieci: 116 111(pn-ndz w godz. 12-20)
- Telefon dla Rodziców i Nauczycieli 800 100 100(pn-pt w godz. 12:00-15:00)

MANDAT DLA UCZNIĄ ZA BRAK MASECZKI

Obowiązujące obostrzenia dotyczące pandemii Covid-19 są wiodącym tematem wśród Polaków, a od września zwłaszcza u tych, którzy są rodzicami małoletnich uczniów. Każdy z nich zastanawia się, co należy zrobić w zaistniałej sytuacji, by ich dziecko było bezpieczne.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, jakie mogą być konsekwencje prawne w sytuacjach w szkole w czasie pandemii dla rodzica, jako prawnego opiekuna dziecka. Otóż rodzic nie zdaje sobie kompletnie sprawy, że funkcjonujące przepisy w zakresie Covid-19 umożliwiają nałożenie kary także niepełnoletnim uczniom.

Jakie są podstawy prawne do ukarania ucznia?

- Zgodnie z *art. 48 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* i powstałego na podstawie tej ustawy rozporządzenia o nakazie noszenia maseczek i przyłbic, kara może zostać nałożona także na osobę małoletnią, co jest swoistym paradoksem, jednak jest możliwa odpowiedzialność administracyjna dziecka, które nie przestrzega przepisów sanitarnych.
- Drugą podstawą do nałożenia kary pieniężnej na dziecko jest *ustawa z 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich*.

Zarażanie z premedytacją - to wina ucznia czy szkoły?

Zarażanie z premedytacją lub celowe narażanie na niebezpieczeństwo zakażenia, do tego demoralizacja innych małoletnich poprzez propagowanie zachowania, które zachęca do naruszania obowiązujących restrykcji, to konkretne przesłanki do zastosowania kary wobec ucznia w szkole.

Warto podkreślić, że odpowiedzialność ucznia w tym zakresie obejmuje także szkodę majątkową. Tzn. w sytuacji, jeśli uczeń na przykład zniszczy maseczkę innemu uczniowi, albo zabierze mu środki do dezynfekcji, lub, co gorsze, celowo zarazi, generując kolejne negatywne konsekwencje dla innych dzieci, takie jak konieczność zrezygnowania z pracy rodziców zakażonego dziecka, to wówczas za szkodę majątkową powstałą u rodziców poszkodowanego odpowiadają rodzice krnąbrnego ucznia. Natomiast szkoła ponosi odpowiedzialność cywilną za brak nadzoru nad egzekwowaniem nakazu noszenia maseczek.

Maseczkowy terror czy niezbędna profilaktyka?

Jeśli powyższe informacje wydają się cokolwiek szokujące, warto wspomnieć, iż w USA w amerykańskim stanie Utah za brak maseczki do aresztu może trafić nawet przedszkolak. Ten maseczkowy terror w Polsce nie ma jeszcze takiego wymiaru, jednak rodzice małoletnich muszą liczyć się z tym faktem, że nawet, jeśli są przeciwni obowiązującym rozporządzeniom, to muszą zdawać sobie sprawę z sankcji, podobnie jak dzieci oraz szkoła. Nie we wszystkich szkołach jest mierzona temperatura na wejściu, niektóre placówki rozwiązały to w ten sposób, że na terenie budynku znajduje się automat, za pomocą którego dziecko może sobie zmierzyć temperaturę samodzielnie. W środku urządzenia jest kamera termowizyjna, która, gdy dziecko zbliży do niej twarz, weryfikuje, czy nie ma ono gorączki.

Niektórzy opiekunowie przedstawili nauczycielom oświadczenie, że nie wyrażają zgody na takie praktyki wobec ich dziecka, jak mierzenie temperatury, dezynfekcja rąk i konieczność zakładania gumowych rękawiczek. Inspektor sanitarny informuje, iż na obydwu stronach, tj. rodzicach i szkole ciąży odpowiedzialność za zdrowie dzieci, więc wiedza w temacie pandemii powinna być dla nich priorytetem. Od strony prawnej panuje w tym temacie ogromny chaos,

ponieważ przepisy nie są jednoznaczne, a media co jakiś czas informują o wygranych procesach o bezpodstawne kary za brak maseczki w miejscu publicznym, a takim miejscem jest także szkoła.

Stanowisko MEN o maseczkach

Pomimo obowiązującego § 24 rozporządzenia z 7 sierpnia 2020 o nakazie noszenia maseczek w przestrzeni zamkniętej, które wielu dyrektorów szkół zawarło w swoich regulaminach od września, w czasie lekcji dzieci nie muszą mieć założonych maseczek, ponieważ MEN nie nałożył takiego obowiązku. Tym samym odpowiedzialnością za to, co dzieje się w szkołach w czasie pandemii obciążono dyrektorów.

Oni wydają własny regulamin w tym zakresie. Aby zwiększyć bezpieczeństwo epidemiologiczne dyrektorzy oczywiście mogą wprowadzić obowiązek noszenia maseczek na lekcjach, ale z drugiej strony MEN odbiera dyrekcji narzędzia, które pozwoliłyby im na egzekwowanie wymaganego przez szkołę reżimu sanitarnego.

Co istotne, według prawa oświatowego, o sposobie karania uczniów za brak maseczek powinien decydować statut, przygotowany przez radę pedagogiczną i zaakceptowany przez radę szkoły. Tam powinny być wymienione konkretnie rodzaje kar, jakie są przewidziane dla uczniów nie poddających się regulaminowi szkoły. Warto wiedzieć, iż zgodnie z prawem oświatowym szkoła może podjąć decyzję nawet o skreśleniu dziecka z listy uczniów, jeśli uczeń naraża pozostałych uczniów na utratę życia lub zdrowia.

Autor: doradca obywatelski Łukasz Makarski

OPIEKA NAPRZEMIENNA

Opieka naprzemienna, czyli tzw. piecza naprzemienna, to sposób opieki nad dzieckiem polegający na przyznaniu przez sąd każdemu z rodziców opieki nad dzieckiem w równym czasie, w pewnych powtarzających się cyklach – najczęściej jest to cały pełny tydzień.

Mimo tego, iż opieka naprzemienna nie została uregulowana w polskim kodeksie rodzinnym i opiekuńczym jest rozwiązaniem coraz częściej stosowanym.

Opieka naprzemienna może zostać ustanowiona zarówno wskutek mediacji stron jak i orzeczenia sądowego, nawet jeżeli jedna strona wyraźnie się temu sprzeciwia. Częściej jednak opieka naprzemienna jest rezultatem mediacji lub ugody stron, ponieważ wymaga zgody i współpracy obojga rodziców. Należy pamiętać, iż sąd zawsze kieruje się dobrem dziecka, więc w sytuacji, gdy strony nie potrafią dojść do porozumienia, sąd może mieć obawy czy piecza naprzemienna mogłaby działać prawidłowo. Z uwagi na brak regulacji w polskim prawie, niektórzy sędziowie są sceptyczni co do tego rozwiązania, niemniej jednak w sytuacji, gdy strony nie potrafią dojść do porozumienia często przeprowadzane jest badanie psychologiczne, w którym to specjaliści decydują, która z form opieki nad dzieckiem będzie odpowiednia.

Przesłanki opieki naprzemiennej

Czy sąd, mimo zgody rodziców, może nie orzec o opiece naprzemiennej?

Są dwie przesłanki, którymi w tym przypadku kierować się będzie sąd. Po pierwsze, zgodnie z art. 58 § 1 KRO Sąd uwzględnia porozumienie małżonków o sposobie wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka. To dobro dziecka jest zasadniczym kryterium.

Po drugie, zgodnie z art. 58 § 1a KRO musi istnieć zasadne oczekiwanie, że rodzice będą współdziałać w sprawach dziecka. Czy jest zatem możliwość, iż mimo zgodnego [wniosku rodziców](#), podpisanego planu wychowawczego, rozwodu, który rokuje szanse na porozumiewanie się między rodzicami, sąd i tak nie orzeknie o opiece naprzemiennej? Tak, ponieważ może zaistnieć sytuacja gdy rodzice będą mieszkać w różnych miejscowościach lub ze względu na obowiązek edukacji dziecka, które powinno uczęszczać do jednej placówki.

W 2015 roku Instytut Wymiaru Sprawiedliwości przeprowadził badania mające na celu stwierdzenie w jakich przypadkach sądy orzekają o opiece naprzemiennej. Na podstawie wyników tego badania można zauważyć, iż największą szansę na ustalenie opieki naprzemiennej mają pary, w których:

1. strony nie zaogniają konfliktu i są w stanie porozumieć się co do kwestii rozwodu,
2. oboje partnerzy mają dobrą lub bardzo dobrą sytuację finansową,
3. rodzice zamieszkują w niedalekiej odległości od siebie.

Jednym z ciekawszych wniosków tego badania, był również fakt, iż w większości przypadków biegli sądowi oraz pracownicy Rodzinnych Ośrodków Diagnostyczno-Konsultacyjnych (obecnie Opiniodawczy Zespół Specjalistów Sądowych) nie uznawali zdrady lub związania się jednego z rodziców z nowym partnerem jako przeszkody w ustaleniu opieki naprzemiennej.

Opieka naprzemienna a alimenty

Ze względu na fakt, iż opieka naprzemienna jest stosunkowo niedawno stosowana w Polsce, ciężko jest dokładnie odpowiedzieć na pytanie jak ma wyglądać kwestia alimentacji przy opiece naprzemiennej. Ponieważ rodzice sprawują w równym stopniu opiekę nad dzieckiem, w równym stopniu ponoszą też koszty utrzymania dziecka. Sąd może więc ustalić, że koszty utrzymania strony ponoszą po połowie, nie precyzując ich wysokości.

W przypadku gdy strony nie zawarły żadnego porozumienia w tej kwestii sąd może zdecydować o przyznaniu alimentów płatnych przez jednego rodzica do rąk drugiego nawet przy ustanowieniu opieki naprzemiennej. Zdarza się tak szczególnie w sytuacji gdy istnieje znaczna dysproporcja między zarobkami małżonków. Wtedy, aby utrzymać jednakowy standard życia dziecka, mogą zostać zasądzone alimenty.

Pamiętajmy, że zgodnie z art. 576 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego sąd w sprawach dotyczących osoby lub majątku dziecka wysłucha je, jeżeli jego rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwala, uwzględniając w miarę możliwości jego rozsądne życzenia.

Skutki opieki naprzemiennej dla dziecka

Istnieje wiele negatywnych poglądów na temat opieki naprzemiennej. Jednak możemy również wskazać zalety tego rozwiązania. Po pierwsze równy czas opieki pozwala na zachowanie relacji dziecka z obojgiem rodziców. Po drugie równy czas opieki zmniejsza konflikt pomiędzy rodzicami i zmniejsza prawdopodobieństwo przemocy domowej. Po trzecie równy czas opieki nad dzieckiem zmniejsza ryzyko i nasilenie zjawiska alienacji rodzicielskiej. Opieka naprzemienna ułatwia również wprowadzenie stałego porządku wychowawczego, gdyż rodzice łatwiej znoszą system opieki naprzemiennej.

W badaniach nad tym rozwiązaniem wskazuje się również, iż dzieci wychowywane w ramach opieki naprzemiennej wykazują lepsze zdolności adaptacyjne (przystosowanie społeczne), niż dzieci wychowywane przez jednego rodzica. System opieki naprzemiennej ma także pozytywny wpływ na angażowanie się obojga rozwiedzionych rodziców w opiekę nad dzieckiem.

ZAŁĄCZNIK: Porozumienie rodzicielskie

POROZUMIENIE O SPOSOBIE WYKONYWANIA WŁADZY RODZICIELSKIEJ

zawarte w dniu roku pomiędzy:

....., zam. ul., PESEL -,
legitymującą się dowodem osobistym numer i seria, wydanym
przez.....

zwaną dalej "Matką Dzieci"

a

....., zam. ul., PESEL -,
legitymujący się dowodem osobistym numer i seria, wydanym
przez.....

zwanym dalej "Ojcem Dzieci"

zwani dalej łącznie "Rodzicami" lub „Stronami”

§ 1

Strony oświadczają zgodnie, że:

1. są rodzicami małoletnich dzieci:
 - a) - urodzonego w dniu r. w, PESEL -
 - b) - urodzonego w dniu r. w, PESEL -
2. zdecydowali się na rozwiązanie małżeństwa zawartego w dniu r. przed Kierownikiem Urzędu Cywilnego w – przez rozwód bez orzekania o winie,
3. dla dobra Dzieci zawierają niniejsze porozumienie.

§ 2

1. Strony postanawiają, że po rozwodzie pełna władza rodzicielska nad Dziećmi przysługiwać będzie obojgu Rodzicom.
2. Rodzice postanawiają, że po rozstaniu będą sprawować nad Dziećmi opiekę naprzemienną według następujących zasad:
 - a) Dzieci będą spędzać połowę każdego miesiąca u Matki (dwa pierwsze tygodnie miesiąca), połowę u Ojca (dwa kolejne tygodnie miesiąca),

- b) każdy z Rodziców będzie sprawował osobistą opiekę nad Dziećmi w miejscu swojego pobytu.
3. Rodzice zobowiązują się do współdziałania w wychowywaniu Dzieci, do ustalenia wspólnych zasad ich wychowania.

§ 3

1. Rodzice każdorazowo wspólnie dokonywać będą wyboru szkół oraz innych placówek dydaktycznych, do których uczęszczać będą Dzieci.
2. Podejmując decyzje określone w ust. 1, Strony uwzględnią wolę i rozsądne życzenia Dzieci.
3. Rodzice każdorazowo wspólnie podejmą decyzję o uczestnictwie Dzieci w odpłatnych i nieodpłatnych zajęciach pozalekcyjnych.
4. Stały kontakt z przedstawicielami szkoły oraz innych placówek dydaktycznych utrzymywać będą Matka i Ojciec Dzieci.
5. Matka i Ojciec Dzieci mają prawo do uzyskiwania od siebie wszelkich informacji dotyczących edukacji Dzieci, w tym o problemach wychowawczych i edukacyjnych Dzieci powodach nieobecności dzieci w szkole, planowanych terminach spotkań z opiekunami bądź nauczycielami Dzieci, szkolnych lub pozaszkolnych wyjazdach Dzieci i mają obowiązek wzajemnego informowania siebie o powyższym.

§ 4

1. Oboje Rodzice mają pełny dostęp do dokumentacji medycznej Dzieci. Wyboru zakładów opieki zdrowotnej i lekarzy opiekujących się Dziećmi dokonywać będą Rodzice wspólnie, a w razie nagłej potrzeby rodzic, z którym aktualnie Dzieci przebywają.
2. Strony zobowiązują się do wzajemnego niezwłocznego informowania o stanie zdrowia Dzieci, w tym o każdym istotnym pogorszeniu stanu zdrowia Dzieci, o każdym zabiegu Dzieci, jak również o każdym pobycie Dzieci w szpitalu.
3. Podczas choroby Dzieci Rodzic, u którego Dzieci aktualnie nie przebywają ma prawo do osobistych kontaktów z Dziećmi w miejscu zamieszkania drugiego Rodzica, po uprzednim uzgodnieniu godziny i czasu spotkania.

§ 5

1. Rodzice zobowiązują się wykonywać ciężący na nich ustawowy obowiązek alimentacyjny po połowie. Rodzic, u którego Dzieci będą aktualnie przebywać zobowiązuje się do ponoszenia kosztów bieżącego utrzymania Dzieci, wiążących się z pobytem Dzieci u niego.
2. Wszelkie wydatki niezwiązane z bieżącym utrzymaniem Dzieci, w szczególności koszty leczenia dzieci, koszty zakupu książek i pomocy edukacyjnych, koszty zakupu odzieży i obuwia dla Dzieci, koszty związane z wypoczynkiem w czasie wakacji letnich, ferii zimowych, Rodzice zobowiązują się finansować po połowie.

3. Wydatki, o których mowa w ust. 2, Rodzice zobowiązują się konsultować ze sobą. W miarę możliwości, decyzja o poniesieniu danego wydatku powinna być podejmowana wspólnie.
4. Koszty wydatków, o których mowa w ust. 2 i 3 płatne będą w terminie ustalonym przez strony, przy czym kwoty te będą płatne w formie zlecenia przelewu na rachunek bankowy lub do rąk własnych drugiego Rodzica.
5. Rodzice przyjmują do wiadomości, że niewywiązywanie się z zapisów niniejszej umowy, w szczególności nieregulowanie bieżących potrzeb Dzieci, opóźnianie się w zapłacie, może spowodować skierowanie sprawy na drogę sądową.

§ 6

1. Rodzice zobowiązują się do rozwiązywania problemów wynikających z przyjętych w niniejszym porozumieniu ustaleń w drodze dyskusji lub w ramach mediacji, a jeśli nie przyniesie to rezultatu to na drodze sądowej.
2. Porozumienie sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdego z Rodziców oraz jeden dla Sądu.
3. Zmiana Porozumienia wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Autor: doradca obywatelski Łukasz Makarski

CO ZROBIĆ, KIEDY KOMORNIK ZAJMIE KONTO, A MY NIE WIEDZIELIŚMY O NAKAZIE ZAPŁATY?

Zdarzają się sytuacje, że nagle przychodzi pismo od komornika z informacją o zajęciu konta, a pracodawca informuje, że doszło do zajęcia wynagrodzenia przez komornika. Osoby nie wiedzą dlaczego do tego doszło i pierwsze co robią, to dzwonią do komornika, żeby dowiedzieć się dlaczego zostało zajęte wynagrodzenie i konto. Co gorsza, od komornika dowiadują się, że wierzycielem jest podmiot, o którym w ogóle nie słyszały np. Best, Kruk, Prokura lub Ultimo.

Nieprawidłowy adres doręczenia

W takich sytuacjach najczęściej dłużnicy dowiadują się, że pierwotne doręczenie pisma z sądu było na inny adres, niż aktualny. Z akt sprawy sądowej wynika, że strona powodowa (wierzyciel) wskazała nieprawidłowy adres lub taki, pod którym pozwany już dawno nie mieszka. Wierzyciele często podają nieaktualne adresy zamieszkania, tak aby sąd nie mógł prawidłowo doręczyć pozwu i nakazu zapłaty, a pozwany nie mógł się skutecznie przed tym bronić. Niestety, jest to nagminna praktyka.

Wniosek o prawidłowe doręczenie pozwu

Trzeba wiedzieć, że należy szybko działać i w terminie 7 dni od momentu dowiedzenia się o zajęciu komorniczym (lub przejrzeniu akt sprawy w sądzie), **wnieść do sądu wniosek o**

przywrócenie terminu na złożenie sprzeciwu razem ze sprzeciwem lub wniosek o prawidłowe doręczenie pozwu z nakazem zapłaty.

W obu pismach należy wskazać, że pierwotne doręczenie pozwu i nakazu zapłaty było na błędny lub nieaktualny adres zamieszkania. Należy powołać dowody, które potwierdzają te twierdzenia np. zeznania świadków (rodzina, znajomi lub sąsiedzi) lub dokumenty z urzędów lub telekomunikacji, które od lat są wysyłane na aktualny adres zamieszkania. Bardzo ważne jest to, aby z dowodów (pism lub świadków) wynikało, że w okresie, w którym próbowano doręczyć pozew i nakaz, dana osoba tam nie mieszkała (lub nigdy nie mieszkała).

Konieczne jest poinformowanie sądu o tym, że o egzekucji dowiedziano się dopiero od komornika lub pracodawcy i wskazanie kiedy to nastąpiło. **Na wniesienie wniosku jest siedem dni od dnia zorientowania się o jaką sprawę chodzi np. od momentu zrobienia zdjęć akt w sądzie.** Bardzo ważne jest również ustalenie na jaki adres były próby doręczenia pozwu i nakazu zapłaty, a także na jakiej podstawie powód (wierzyciel) dochodzi swojego roszczenia.

Uchylenie nakazu zapłaty

Kiedy sąd uzna, że doszło do nieprawidłowego doręczenia nakazu zapłaty i pozwu, uchyli postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności nakazowi zapłaty i **zarządzi prawidłowe doręczenie pozwu oraz nakazu zapłaty.** Nakaz zapłaty traci swoją moc i należy o tym jak najszybciej powiadomić komornika, aby mógł umorzyć toczącą się egzekucję.

Wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty

Od dnia prawidłowego doręczenia pozwu i nakazu zapłaty, jest czternaście dni na wniesienie sprzeciwu od nakazu zapłaty. Należy dokładnie przeanalizować pozew i załączniki, które są do niego dołączone. Najczęściej chodzi o jakąś starą pożyczkę, o której zapomniano, a nie została spłacona (lub właśnie została spłacona!). Warto sprawdzić, z którego jest roku, ponieważ mogło dojść do przedawnienia. **Okres przedawnienia w sprawach o niespłacone pożyczki wynosi trzy lata.** Zgodnie z art. 118 kodeksu cywilnego:

Jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. (...)

Roszczenie o pożyczkę na pewno jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (którą prowadził podmiot jej udzielający), więc warto w sprzeciwie podnieść zarzut przedawnienia.

Ważnym zarzutem jest również **brak legitymacji powoda (wierzyciela) do występowania w sprawie.** Najczęściej są to firmy windykacyjne, które skupują przedawnione wierzytelności od pierwotnych wierzycieli (np. banków, w których brano pożyczkę). Takie firmy z reguły nie przedstawiają w sądzie dowodu na to, że kupiły akurat tę konkretną wierzytelność – nie mają na to szczegółowej umowy, a tym bardziej umowy pożyczki. Zgodnie z art. 6 kodeksu cywilnego:

Ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Samo twierdzenie strony powodowej, że pozwany nie spłacił pożyczki nie powinno mieć znaczenia. Zgodnie z art. 6 kodeksu cywilnego, musi jeszcze udowodnić, że ma prawo występować w sprawie jako strona procesu, a bez szczegółowej umowy cesji nie zrobi tego.

Podsumowanie

W piśmie koniecznie trzeba podnieść zarzuty:

1. przedawnienia
2. brak legitymacji procesowej
3. spłacenia pożyczki.

Najważniejsze jednak jest udowodnienie, że doręczenie pozwu i nakazu zapłaty nastąpiło na nieprawidłowy adres zamieszkania. Jeżeli te zarzuty zostaną podniesione, można liczyć na to, że uda się wygrać sprawę i sąd oddali powództwo, a druga strona zwróci to co komornik pobrał w trakcie egzekucji.

Warto jednak pamiętać, że należy szybko działać i w terminie siedmiu dni od zorientowania się o co chodzi w sprawie, wnieść odpowiednie pismo do sądu.

ZAŁĄCZNIK: Projekt pisma, które należy wnieść w sytuacji nieprawidłowego doręczenia pozwu i nakazu zapłaty.

Łódź, 2 listopada 2020 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi
AL. Kościuszki 107/109
90-928 Łódź

Powód: [nazwa powoda]

[adres powoda]

Pozwany: [imię i nazwisko pozwanego
(dłużnika)]

[adres dłużnika]

Sygn. akt [jest w aktach sądowych oraz piśmie od komornika]

Wniosek

o prawidłowe doręczenie pozwu oraz nakazu zapłaty

Działając w imieniu własnym, w związku z dowiedzeniem się 29 października 2020 r. o prowadzeniu egzekucji przez komornika Jana Kowalskiego pod sygn. akt Km 1000/20 [sygnatura z pisma komornika], wnoszę:

- 1) o prawidłowe doręczenie pozwu oraz nakazu zapłaty wydanego 20 maja 2015 r. przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie o sygn. akt [sygnatura z akt sądowych] na mój adres zamieszkania tj. [aktualny adres zamieszkania]
- 2) o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z:
 - a) przesłuchania mnie na okoliczności wskazane w piśmie, w szczególności niezamieszkiwania przeze mnie pod adresem [adresem, na który sąd doręczał pozew i nakaz zapłaty] od 10 lat, zamieszkiwania przeze mnie pod aktualnym adresem od 10 lat, nieprawidłowego doręczenia pozwu wraz z nakazem zapłaty,
 - b) zeznań świadków w osobach [imiona, nazwiska i adresy korespondencyjne świadków] na okoliczności wskazane w piśmie, w szczególności niezamieszkiwania przeze mnie pod adresem [adresem, na który sąd doręczał pozew i nakaz zapłaty] od 10 lat, zamieszkiwania przeze mnie pod aktualnym adresem od 10 lat, nieprawidłowego doręczenia pozwu wraz z nakazem zapłaty,
 - c) pism z Urzędu Miasta, Spółdzielni Mieszkaniowej oraz firmy internetowej, a także zaświadczenia o zameldowaniu na okoliczność zamieszkiwania przeze mnie pod aktualnym adresem od 10 lat, nieprawidłowe doręczenia pozwu wraz z nakazem zapłaty,
 - d) pisma komornika Jana Kowalskiego odebranego 29 października 2020 r. w sprawie o sygn. akt Km 1000/20 na okoliczność dowiedzenia się o prowadzeniu przeciwko mnie egzekucji 29 października 2020 r.
- 3) o zawieszenie egzekucji komorniczej prowadzonej przez komornika sądowego Jana Kowalskiego pod sygn. akt Km 1000/20,
- 4) o wydanie zaświadczenia na podstawie art. 139 § 5 k.p.c., z którego wynika, że doręczenie pozwu i nakazu zapłaty nastąpiło na adres [adres wskazany w aktach sądowych]
- 5) o zasądzenie od strony powodowej na moją rzecz kosztów sądowych.

Uzasadnienie

Dowiedziałem się o prowadzonej egzekucji dopiero 29 października 2020 r., kiedy pracodawca poinformował mnie o zajęciu wynagrodzenia przez komornika. Tego samego dnia odebrałem pismo od komornika Jana Kowalskiego w sprawie o sygn. akt Km 1000/20, z którego wynikało, że prowadzi przeciwko mnie egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego z 2015 r. Podobno Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wydał nakaz zapłaty 20 maja 2015 r.

Dowód: przesłuchanie mnie

pismo od komornika z 29 października 2020 r.

Wcześniej nie dostałem żadnych dokumentów z sądu, ani od komornika. Z akt sprawy sądowej, które przejrzałem 2 listopada 2020 r., wynika, że pozew i nakaz zapłaty były doręczane na adres, pod którym nie mieszkam od 10 lat, a roszczenie wynika z umowy pożyczki zaciągniętej w 2000 r.

Dowód: przesłuchanie mnie

akta sprawy sądowej

Nie mieszkam pod adresem [adres z akt sprawy sądowej] od 10 lat, ponieważ w 2010 r. kupiłem i przeprowadziłem się do mieszkania, w którym obecnie mieszkam z rodziną tj. moją żoną i 17 letnim synem. Moje centrum życiowe znajduje się w tym mieszkaniu od 10 lat. Mieszkanie znajdujące się pod adresem wskazanym przez powoda, wynajmowałem 15 lat, ale już tam nie mieszkam i nie mam nic z nim wspólnego. Moi sąsiedzi mogą również potwierdzić, że mieszkam pod aktualnym adresem od 10 lat. Na ten adres kierowane były również pisma z Urzędu Miasta, Spółdzielni Mieszkaniowej, a także firmy, z którą mam podpisaną umowę na dostawę Internetu. Jestem również zameldowany pod tym adresem od 10 lat.

Dowód: zaświadczenie o zameldowaniu

zeznania świadków

przesłuchanie pozwanego

pisma z Urzędu Miasta, Spółdzielni Mieszkaniowej, firmy internetowej.

W zawiadomieniu od komornika z 29 października 2020 r. wskazany jest mój błędny adres zamieszkania. Po przejrzeniu akt sądowych również stwierdzam, że doszło do błędnego wskazania adresu.

Dowód: przesłuchanie mnie

pismo komornika z 29 października 2020 r.

Należy zauważyć, że wydanie nakazu zapłaty i nadanie mu klauzuli wykonalności było sprzeczne z prawem, ponieważ wskazanie mojego starego adresu zamieszkania uniemożliwiło skuteczne doręczenie nakazu zapłaty do mnie. Zostałem również pozbawiony możliwości obrony swoich praw i nie mogłem nawet podnieść zarzutu przedawnienia. Przecież pożyczka, o której pisze powód jest z 2000 r. Mając na uwadze treść przepisu art. 118 k.c. roszczenie z takiej pożyczki już dawno się przedawniło.

Wniosek o zawieszenie postępowania egzekucyjnego jest uzasadniony, ponieważ jej dalsze prowadzenie spowoduje pozbawienie mnie części środków do życia, a jestem jedynym żywicielem rodziny, ponieważ żona straciła pracę z powodu panującej pandemii, natomiast mój syn jeszcze się uczy w liceum. Postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte na podstawie tytułu wykonawczego, który nie powinien nigdy zostać wydany, a komornik zajął już wynagrodzenie i moje oszczędności.

Wniosek o wydanie zaświadczenia na podstawie art. 139 § 5 k.p.c.. uzasadniam tym, że doręczenie pozwu nastąpiło na błędny adres i sąd powinien z urzędu stwierdzić, że zarządzenie o uznaniu nakazu zapłaty za doręczony jest wadliwe.

Mając na uwadze powyższe, wnoszę jak na wstępie.

[Czytelny podpis
pozwanego]

Załączniki:

1. Pismo z 29 października 2020 r. od komornika.
2. Zaświadczenie o zameldowaniu.
3. Pisma z Urzędu Miasta, Spółdzielni Mieszkaniowej oraz firmy internetowej.
4. Odpis pisma z załącznikami dla drugiej strony.

Autor adwokat Justyna Kopałka-Siwińska

ALIMENTY NA DZIECI

Zgodnie z kodeksem rodzinnym i opiekuńczym (dalej: „k.r.io.”), obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania, zwany obowiązkiem alimentacyjnym, obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo (art. 128 k.r.io.).

Obowiązek alimentacyjny to zatem nie tylko zobowiązanie obciążające rodziców względem dziecka, ale również zobowiązanie, które przy zaistnieniu przesłanek opisanych w ustawie, może obciążać również innych wstępnych, zstępnych i rodzeństwo, a nawet małżonka.

Niewątpliwie jednak najbardziej znanym obowiązkiem alimentacyjnym jest obowiązek obciążający rodziców względem dzieci. Jest to obowiązek o tyle szczególny, iż obciąża rodziców dziecka do czasu jego usamodzielnienia się, przy czym ustawodawca nie określił ani granicy wiekowej dziecka uprawnionego do alimentacji, ani pojęcia jego niesamodzielnności.

Podstawa prawna alimentów na dzieci

Zgodnie z art. 133 k.r.io.:

§ 1. Rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

§ 2. Poza powyższym wypadkiem uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku.

§ 3. Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Przesłanki obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dzieci

Z analizy ww. przepisu wynika zatem, iż podstawową przesłanką obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dziecka jest niemożność dziecka samodzielnego utrzymania się, co w praktyce oznacza, że rodzice zobowiązani są do dostarczania środków utrzymania i wychowania dziecka już od chwili jego urodzenia.

Co więcej, istotnym jest podkreślenie, iż obowiązek ten obciąża rodziców niezależnie od tego czy dziecko pochodzi z małżeństwa czy też jest dzieckiem pozamałżeńskim. Nadto, w doktrynie podkreśla się, że obowiązek alimentacyjny ojca istnieje od chwili urodzenia dziecka, a nie dopiero od daty jego uznania lub sądowego ustalenia ojcostwa¹. Przepisy art. 133 § 1 k.r.io. stosuje się również do obowiązku alimentacyjnego przysposabiającego względem przysposobionego, który powstaje z chwilą przysposobienia².

Zasada równej stopy życiowej

Zgodnie z zasadą równej stopy życiowej, dzieci mają prawo do równej z rodzicami stopy życiowej, niezależnie od tego czy żyją z nimi wspólnie, czy oddzielnie³.

Pogląd ten uznać należy za ugruntowany w orzecznictwie i podzielany do dziś. Jak bowiem wskazał Sąd Apelacyjny w Krakowie *„Małoletnie dzieci mają w zasadzie prawo do utrzymania na takim poziomie, na jakim żyją ich rodzice, wobec tego stopa życiowa rodziców jest jednym z podstawowych czynników decydujących o należnych tym dzieciom alimentach. Rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami”*⁴.

Konsekwencją powyższego jest wniosek, że zaspokojenie potrzeb dzieci przez rodziców winno nastąpić nawet kosztem ich majątku. Jedynie bowiem zupełny brak możliwości zarobkowych i majątkowych zwolni rodziców od obowiązku alimentacyjnego względem dzieci.

Jednocześnie należy dodać, że *„(...) zasada równej stopy życiowej co do zasady nie oznacza automatycznego podziału osiągniętych przez rodziców dochodów, jej istota bowiem sprowadza się do zbliżonego z rodzicami zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb dzieci, przy uwzględnieniu ich wieku, stanu zdrowia, kierunku szkolenia oraz innych indywidualnych okoliczności”*⁵. A zatem w określonej sytuacji fakt otrzymywania przez dziecko zasiłku dla bezrobotnych może zostać uznany za okoliczność uzasadniającą samodzielne utrzymywanie się i tym samym stanowić przesłankę zwalniającą rodziców z obowiązku alimentacyjnego⁶, ale w innej sytuacji życiowej i finansowej uprawnionego do alimentacji (dziecka) nawet fakt otrzymywania przez niego renty oraz ukończenia 18 roku życia może zostać uznany za niewystarczający do zwolnienia rodziców z ww. obowiązku⁷.

¹ K. Pietrzykowski [w:] Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, Warszawa 2020, wyd. 6.

² Tamże.

³ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 roku (sygn. akt: III CZP 91/86), teza IV.

⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 21 listopada 2018 roku (sygn. akt: I ACa 575/18).

⁵ K. Pietrzykowski [w:] Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, Warszawa 2020, wyd. 6 za: A. Szlęzak, Zasada równej stopy życiowej w prawie rodzinnym, RPEiS 1985, Nr 1, s. 37.

⁶ vide: uchwała Sądu Najwyższego z 18 maja 1995 roku (sygn. akt: III CZP 59/95).

⁷ vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1999 roku (sygn. akt: III CKN 199/99).

Zakres i wykonanie obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dzieci

Zgodnie z art. 135 k.r.io.:

§ 1. Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

§ 2. Wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie albo wobec osoby niepełnosprawnej może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego; w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego.

Zgodnie z powołaną już uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 roku⁸, *"Przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumieć należy potrzeby, których zaspokojenie zapewni mu – odpowiedni do jego wieku i uzdolnień – prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego określają zarobki i dochody, jakie uzyskiwałby przy pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych i zdolności umysłowych, nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody".* Oznacza to, że przez usprawiedliwione potrzeby rozumie się nie tylko te elementarne polegające na zapewnieniu minimum egzystencji, gdyż chodzi o stworzenie uprawnionemu normalnych warunków bytowania, odpowiadających jego wiekowi, stanowi zdrowia i innym okolicznościom konkretnej sprawy, jeżeli uprawniony nie może zaspokoić swych potrzeb własnymi siłami.

Z kolei określenie możliwości majątkowych zobowiązanego wymaga przede wszystkim ustalenia wysokości comiesięcznych dochodów wraz z uzupełniającymi je składnikami, jak premie oraz różnego rodzaju dodatki do płac. Jednakże, możliwości zarobkowe osoby zobowiązanej nie wynikają wyłącznie z faktycznie osiągniętych zarobków i dochodów, ale stanowią środki pieniężne, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności, stosownie do swych sił umysłowych i fizycznych⁹.

Należy także zwrócić uwagę na treść § 2 art. 135 k.r.io., gdyż jak podkreśla się w doktrynie, *„(...)obowiązki rodziców względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, mają dwojaką naturę. Z jednej strony polegają one na dostarczaniu, w naturze lub pieniądzu, środków niezbędnych do zapewnienia dziecku mieszkania, wyżywienia, odzieży, pomocy naukowych, wypoczynku, rozrywek kulturalnych itp. Z drugiej strony przybierają postać starań o rozwój fizyczny i umysłowy dziecka, co wiąże się z nakładem osobistej pracy wychowawczej oraz świadczeniem takich usług, jak pielęgnowanie dziecka, nadzór nad nim, przygotowywanie posiłków itp. Ta druga postać wykonywania obowiązków rodzicielskich względem dziecka jest nie mniej ważna od dostarczania materialnych środków utrzymania i wychowania, a wyrazem tego jest przepis art. 135 § 2, według którego wykonywanie obowiązku alimentacyjnego może polegać także na osobistych staraniach o utrzymanie lub wychowanie dziecka”¹⁰.*

Świadczenia, których otrzymywanie nie wpływa na zakres świadczeń alimentacyjnych

⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1987 roku (sygn. akt: III CZP 91/86), teza IV.

⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 maja 2017 roku (sygn. akt: I ACa 1827/16).

¹⁰ K. Pietrzykowski [w:] Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, Warszawa 2020, wyd. 6

Stosownie do treści art. 135 § 3 k.r.io., „Na zakres świadczeń alimentacyjnych nie wpływają:

- 1) świadczenia z pomocy społecznej lub funduszu alimentacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, podlegające zwrotowi przez zobowiązanego do alimentacji;
- 2) świadczenia, wydatki i inne środki finansowe związane z umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 3) świadczenie wychowawcze, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;
- 4) świadczenia rodzinne, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- 5) rodzicielskie świadczenie uzupełniające, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym”.

Przedawnienie roszczeń alimentacyjnych

Zgodnie z art. 137 § 1 k.r.io., „Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem lat trzech”, natomiast stosownie do § 2, „Niezaspokojone potrzeby uprawnionego

ZAŁĄCZNIK: Pozew o alimenty

Łódź, dnia 6 listopada 2020 roku

**Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi
Wydział Rodzinny i Nieletnich
al. Kościuszki 107/109
90-928 Łódź**

Powód:

Anna Kowalska
zam. al. Piłsudskiego 5/2, 90-920 Łódź
PESEL: 1022038763

reprezentowana przez przedstawiciela ustawowego:

Ewę Kowalską
zam. al. Piłsudskiego 5/2, 90-920 Łódź
PESEL: 7906168965

Pozwany:

Jan Kowalski
zam. ul. Wólczańska 98/99, 90-543 Łódź
PESEL: 79012509321

wps: 6.000,00 zł

(słownie: sześć tysięcy złotych 00/100)

POZEW O ZASĄDZENIE ALIMENTÓW

Działając w imieniu małoletniej powódki, jako jej przedstawicielka ustawowa, niniejszym wnoszę o:

1. zasądzenie od pozwanego Jana Kowalskiego na rzecz powódki Anny Kowalskiej alimentów w kwocie po 500,00 zł (pięćset) miesięcznie, płatnych z góry, do rąk matki, do 10. dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w wypadku uchybienia płatności którejkolwiek z rat, począwszy od dnia wytoczenia powództwa;
2. w zakresie wniosków dowodowych, wnoszę o dopuszczenie dowodu z:
 - a) dokumentów, załączonych do niniejszego pozwu, na okoliczności w nim wskazane;
 - b) przesłuchania powódki, na okoliczność: jej aktualnej sytuacji życiowej i finansowej, usprawiedliwionych potrzeb, niezbędnych wydatków i kosztów utrzymania, dotychczasowego wywiązywania się przez pozwanego z obowiązku alimentacyjnego;
3. zobowiązanie pozwanego do przedłożenia zeznania podatkowego PIT za rok ubiegły oraz informacji od pracodawcy o wysokości otrzymanego wynagrodzenia za ostatnie 6 miesięcy;
4. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania według norm przepisanych;
5. rozpoznanie sprawy również pod nieobecność powódki;
6. wydanie wyroku zaocznego, opatrzonego rygorem natychmiastowej wykonalności, w przypadku zaistnienia przesłanek przewidzianych w art. 339 k.p.c.

UZASADNIENIE

Małoletnia powódka urodziła się w Łodzi w dniu 3 lutego 2010 roku. W dniu 5 marca 2010 roku pozwany przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego uznał dziecko.

Dowód:

- odpis skrócony aktu urodzenia powódki;
- akt uznania dziecka z dnia 5 marca 2010 roku;
- przesłuchanie powódki;

Pomimo początkowych zapewnień, pozwany nigdy nie łożył na dziecko, obarczając obowiązkiem jego utrzymania i wychowania matkę. Matka powódki wielokrotnie prosiła pozwanego aby przekazywał jej jakiegokolwiek kwoty tytułem utrzymania dziecka, jednakże pozwany twierdził, że nie ma pieniędzy i nie stać go na dziecko.

Powódka wskazywała również pozwanemu, iż uznał on małoletnią za swoją córkę, wobec czego jest zobowiązany do jej alimentacji, jednakże nie przyniosło to jakiegokolwiek rezultatu, a pozwany do dziś nie wywiązuje się z obciążającego go obowiązku. W tym miejscu należy wskazać, iż uznanie dziecka przez pozwanego stanowi ustalenie ojcostwa, ze wszystkimi jego konsekwencjami, a zatem również z obowiązkiem alimentacyjnym.

Pozwany jest z zawodu mechanikiem samochodowym i prowadzi własny zakład mechaniczny. Jego dochody przekraczają miesięcznie kwotę 3.000,00 zł.

Pozwany jest kawalerem, nie posiada innych dzieci na utrzymaniu. Mieszka sam, w mieszkaniu, którego jest właścicielem. Z kolei powódka pracuje jako krawcowa i z tego tytułu osiąga wynagrodzenie w kwocie 900,00 zł miesięcznie.

Dowód:

- przesłuchanie powódki;
- zaświadczenie powódki o wysokości osiąganego wynagrodzenia;

Żądana kwota alimentów jest umiarkowana, proporcjonalna do usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz zarobkowych i majątkowych możliwości pozwanego.

Obowiązek alimentacyjny matki dziecka wyczerpuje się w znacznym stopniu w jej osobistych staraniach o utrzymanie i wychowanie dziecka.

Podstawę prawną roszczenia stanowi przepis art. 133 § 1 w zw. z art. 135 § 1 k.r.io.

W tym stanie rzeczy pozew niniejszy jest konieczny i uzasadniony.

Czytelny podpis

Załączniki:

- odpis skrócony aktu urodzenia,
- akt uznania dziecka z dnia 5 marca 2010 roku;
- zaświadczenie powódki o wysokości osiąganego wynagrodzenia;
- odpis pozwu i załączników.

Autor: doradca obywatelski Łukasz Makarski

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA DŁUGI MAŁŻONKA

Zawarcie związku małżeńskiego wiąże się nie tylko z przyrzeczeniem wierności, miłości czy uczciwości małżeńskiej. Od momentu zawarcia małżeństwa, małżonkowie – o ile nie postanowią inaczej – będą pozostawać we wspólności majątkowej małżeńskiej. Oznacza to, że od tej pory będą dzielić się swoim majątkiem, ale również odpowiedzialnością za powstałe długi.

Zgodnie z art. 31 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy prawa wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Przedmioty nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków.

Odpowiedzialność za długi

Małżonkowie odpowiadają razem za zobowiązania wspólnie zaciągnięte. Oboje małżonkowie odpowiadają również za zobowiązania zaciągnięte przez jednego z małżonków za zgodą drugiego małżonka. Jak wskazuje ustawodawca, małżonkowie odpowiadają wspólnie (solidarnie) także za długi powstałe z powodu zaspokojenia zwykłych potrzeb rodziny. Małżonek nie odpowiada zatem za długi drugiego małżonka jeżeli o nich nie wiedział, nie wyraził zgody za ich zaciągnięcie. Małżonek nie odpowiada za zaciągnięte pożyczki i kredyty jeżeli środki z nich nie zostały przeznaczone na zaspokojenie potrzeb rodziny, w szczególności jeżeli zostały wydane na używki, czy na hazard.

W przypadku gdy małżonkowie trwają w wspólności ustawowej a dług został zaciągnięty wspólnie (przez jednego z małżonków za zgodą drugiego) zaciągnięty przez jednego z małżonków i przeznaczony na zaspokojenie potrzeb rodziny – wówczas wierzyciel ma możliwość dochodzenia zaspokojenia ze wszystkich mas majątkowych tzn. zarówno z majątków osobistych małżonków jak i z całego majątku wspólnego – bez ograniczeń. Jeżeli małżonek zaciągnął zobowiązanie bez zgody drugiego małżonka i nie zostało ono przeznaczone na zaspokojenie potrzeb rodziny, wierzyciel może żądać zaspokojenia tylko z majątku osobistego małżonka-dłużnika (tj. z wynagrodzenia za pracę lub z dochodów uzyskanych przez dłużnika z innej działalności zarobkowej – art. 41 § 2).

W czasie trwania wspólności ustawowej wierzyciel małżonka nie może żądać zaspokojenia z udziału, który w razie ustania wspólności przypadnie temu małżonkowi w majątku wspólnym lub w poszczególnych przedmiotach należących do tego majątku. Dopiero po ustaniu wspólności ustawowej wierzyciel może żądać zaspokojenia z udziału małżonka w majątku wspólnym.

Rozdzielność majątkowa

Aby uniknąć odpowiedzialności za długi małżonka warto rozważyć ustanowienie rozdzielności majątkowej. Rozdzielność ustanawia się poprzez umowę (intercyzę) zawartą przed notariuszem. To rozwiązanie wymaga współdziałania małżonków. W przypadku braku zgody ze strony małżonka na ustanowienie rozdzielności, pozostaje dochodzenie jej ustanowienia przez sąd. W tym celu trzeba skierować do sądu pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej. W przypadku sądowego ustanawiania rozdzielności można dochodzić jej ustanowienia z datą wsteczną – na kilka miesięcy, a w niektórych sprawach nawet na kilka lat przed skierowaniem sprawy do sądu.

Zgodnie z dyspozycją art. 52 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (dalej: k.r.o.), z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej. Wedle zaś § 2 powołanego przepisu rozdzielność majątkowa powstaje z dniem oznaczonym w wyroku, który ją ustanawia. W wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność majątkową z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności, jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. W sprawie o roszczenie określone w art. 52 k.r.o. decydujące znaczenie mają zatem kwestie czysto majątkowe i możliwość porozumienia małżonków w sprawach związanych z zarządaniem ich majątkiem.

Ważne powody do ustanowienia rozdzielności majątkowej

Ocena ważnych powodów, o których mowa w przytoczonym przepisie musi być dokonywana w odniesieniu do innych przepisów dotyczących małżeństwa, a w szczególności do art. 36 § 1 k.r.o., zgodnie z którym oboje małżonkowie są obowiązani współdziałać w zarządzie majątkiem wspólnym, w szczególności udzielać sobie wzajemnie informacji o stanie majątku wspólnego, o wykonywaniu zarządu majątkiem wspólnym i zobowiązaniach obciążający majątek wspólny.

Przez ważne powody rozumie się wytworzenie takiej sytuacji, która w konkretnych okolicznościach faktycznych powoduje, że dalsze trwanie wspólności majątkowej między małżonkami pociąga za sobą naruszenie lub poważne zagrożenie interesu majątkowego jednego z małżonków. Ważnym powodem jest też faktyczna separacja małżonków, uniemożliwiająca im współdziałanie w zarządzie majątkiem wspólnym, a także okoliczności, których źródła tkwią w rozdźwiękach między małżonkami natury osobistej, stwarzających taką sytuację, że wykonywanie przez każdego z małżonków zarządu ich wspólnym majątkiem jest niemożliwe lub w znacznym stopniu utrudnione (por. wyrok SN z dnia 13 stycznia 2000 r., II CKN 1070/98, wyrok SN z dnia 6 listopada 1972 r., III CRN 250/72). Z kolei ustanowienie rozdzielności majątkowej z dniem wcześniejszym niż dzień wytoczenia powództwa jest uzasadnione w razie długotrwałej separacji faktycznej małżonków.

ZAŁĄCZNIK: Rozdzielność majątkowa - wzór

miasto, dnia 2020 r.

Sąd Rejonowy w
III Wydział Rodzinny i Nieletnich
ul.
kod pocztowy

Powódka:
ul.
kod pocztowy
PESEL -

Pozwany:
ul.
Kod pocztowy.... miasto.....

**Pozew o ustanowienie rozdzielności majątkowej między małżonkami
wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów**

W imieniu własnym, na podstawie art. 52 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, wnoszę o:

1. o ustanowienie z dniem r. rozdzielności majątkowej pomiędzy mną a moim mężem w miejsce dotychczasowej wspólności majątkowej małżeńskiej wynikającej z zawarcia związku małżeńskiego w dniu r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w
2. zwolnienie mnie od ponoszenia kosztów sądowych w całości;
3. zasądzenie od pozwanego na moją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych;
4. dopuszczenie dowodów z dokumentów wskazanych w uzasadnieniu pozwu na okoliczności tam wskazane;
5. dopuszczenie dowodu z przesłuchania stron na okoliczność zaistnienia ważnych powodów przemawiających za ustanowienie rozdzielności majątkowej małżonków, tj. pozostawania stron w separacji faktycznej, zaciągania przez pozwanego zobowiązań finansowych bez mojej zgody i wiedzy, skali zadłużenia pozwanego.

Uzasadnienie

Związek małżeński zawarliśmy z pozwanym w Urzędzie Stanu Cywilnego w w dniu r. W naszym małżeństwie obowiązuje ustrój wspólności ustawowej, nigdy nie zawieraliśmy z pozwanym małżeńskich umów majątkowych.

Dowód:

- odpis aktu małżeństwa stron;

Od żyję z mężem w separacji faktycznej.

Przez ostatnie lata mąż zaciągał bez mojej zgody i wiedzy liczne zobowiązania finansowe.

Obawiam się, że przez ostatnie lata, mąż mógł narobić znaczących długów, za które kiedyś ja mogę odpowiadać. Moja sytuacja jest bardzo trudna i nie wyobrażam sobie żebym miała odpowiadać jeszcze za długi pozwanego. Nie chce ponosić ciężarów i kosztów związanych z zaciągniętymi przez pozwanego zobowiązaniami, które nie mają nic wspólnego z zaspokajaniem potrzeb rodziny. Przytoczone powyżej okoliczności stanowią w mojej ocenie wystarczającą podstawę do uznania, że zachodzą ważne i usprawiedliwione powody - o jakich mowa w art. 52 § 1 k.r.o. - aby rozdzielność majątkową między małżonkami można było orzec. Moim zdaniem istnieją także podstawy do ustanowienia przez Sąd ustroju rozdzielności majątkowej z datą wsteczną, tj. od dnia r.

Odnosząc się do wniosku o zwolnienie mnie od kosztów, pragnę zaznaczyć, iż moja sytuacja materialna jest bardzo ciężka

Dowód:

- oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku i dochodach;

Mając na uwadze powyższe wnoszę jak na wstępie.

Załączniki:

1. odpis pozwu wraz z załącznikami,
2. odpis aktu małżeństwa,
3. pisma od wierzycieli pozwanego, wezwania do zapłaty itp.
4. oświadczenie o stanie rodzinnym, majątku i dochodach.